ARREST VAN HET HOF
VAN 16 MEI 1979 [1]

Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers tegen Giovanni Mura (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Arbeidshof te Bergen)

„Sociale zekerheid"

Zaak 236/78

Samenvatting

Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Uitkeringen — Samenval — Uitsluitend onder de nationale wetgeving verkregen uitkering — Verlagings- of opschortingsclausules — Toepasselijkheid — Een gunstigere communautaire regeling — Voorrang
(Verordening nr. 1408/71 van de Raad, art. 46)

Ingeval de bepalingen van artikel 46 van verordening nr. 1408/71 voor de werknemer gunstiger zijn dan de bepalingen van de nationale wettelijke regeling krachtens welke hij een pensioen ontvangt, moeten de bepalingen van dat artikel integraal worden toegepast.

In zaak 236/78,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag, van het Arbeidshof te Bergen, in het aldaar aanhangig geding tussen

NATIONAAL PENSIOENFONDS VOOR MIJNWERKERS, te Brussel,

en

GIOVANNI MURA, te Boussu (België),

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 46, leden 1 en 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de

1 — Procestaal: Frans.

toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1971, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president van de Eerste Kamer, waarnemend president, Mackenzie Stuart, president van de Tweede Kamer, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: J.-P. Warner
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Het is ten tweeden male dat het Arbeidshof te Bergen zich in hetzelfde geding tot het Hof wendt. Bij arrest van 21 januari 1977 had deze rechterlijke instantie het Hof reeds een vraag voorgelegd over de uitlegging van artikel 12 van verordening nr. 1408/71, waarop het Hof heeft geantwoord in het arrest van 13 oktober 1977 (zaak 22/77, Mura, Jurispr. 1977, blz. 1699).

De feiten van de zaak kunnen worden samengevat als volgt:

Mura, van Italiaanse nationaliteit, is van 1958 tot 1962 in Frankrijk en van 1962 tot 1973 in België mijnwerker geweest. Toen hij invalide was geworden, ontving hij per 1 november 1973 een Belgisch invaliditeitspensioen alleen krachtens de Belgische wettelijke regeling. Hij voldeed namelijk aan de daarin gestelde voorwaarde van 10 dienstjaren in de mijnbouw. Ook werd hem een pro rata berekend invaliditeitspensioen toegekend ten laste van de Franse verzekering, en wel per 1 november 1973, door samentelling van de Belgische en Franse arbeidstijdvakken.

Op grond van de nationale anti-cumulatiebepalingen (artikel 23, lid 1, van het Belgisch koninklijk besluit van 19 november 1970 inzake de regeling van invalidi-

teitspensioenen voor mijnwerkers) en van artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71, verlaagde het bevoegde Belgische orgaan, het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers (hierna: het Pensioenfonds), het Belgische pensioen met het bedrag van het Franse pensioen over het tijdvak van 1 november 1973 tot 31 maart 1975, en vorderde het teveel ontvangen bedrag van betrokkene terug.

Mura bracht de zaak voor de Arbeidsrechtbank te Bergen, en beriep zicht tot staving van zijn recht op onverkort Belgisch pensioen inzonderheid op 's Hofs arrest in zaak 24/75 (Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1149). De Arbeidsrechtbank stelde Mura in het gelijk. In hoger beroep van het Pensioenfonds besloot het Arbeidshof te Bergen het Hof van Justitie de volgende prejudiciële vraag voor te leggen:

„Heeft artikel 12 van verordening nr. 1408/71, voor zover dit een cumulatie van uitkeringen toelaat, voorrang boven nationale anti-cumulatieregels, ingeval de migrerende werknemer als gevolg van de communautaire regels wordt bevoordeeld boven de niet-migrerende werknemer?"

Het Hof verklaarde voor recht:

„Zolang een werknemer alleen krachtens de nationale wettelijke regeling een pensioen ontvangt, staan de bepalingen van verordening nr. 1408/71 niet eraan in de weg dat de nationale wettelijke regeling, waaronder de nationale anti-cumulatiebepalingen, integraal op hem worden toegepast, met dien verstande dat wanneer de toepassing van deze nationale wettelijke regeling minder gunstig blijkt dan die van de samentellings- en pro ratarege-ling, deze laatste ingevolge artikel 46, lid 1, van verordening nr. 1408/71 toepassing moet vinden."

Nadat bij de voortzetting van het geding in hoger beroep voor de verwijzende rechter was besloten tot heropening van de mondelinge behandeling, betoogde het Pensioenfonds dat artikel 46, lid 2, sub c, van verordening nr. 1408/71 slechts een nadere bepaling bevatte betreffende de wijze van berekening van het pro rata-aandeel en enkel toepassing kon vinden in gevallen waarin de betrokkenen uitsluitend onder artikel 46, lid 2, vielen, dat wil zeggen wanneer het recht op pensioen eerst door samentelling van de verzekeringstijdvakken ontstond.

Gezien dit betoog, meende het Arbeidshof te Bergen dat termen aanwezig waren om zich opnieuw krachtens artikel 177 EEG-Verdrag tot het Hof van Justitie te wenden. Bij arrest van 13 oktober 1978 verzocht het om een prejudiciële beslissing over de vraag:

„... of artikel 46, lid 1, tweede alinea, de toepassing van artikel 46, lid 2, sub c, uitsluit; deze vraag doet zich a fortiori voor, nu het Hof van Justitie in het arrest van 14 maart 1978 in zaak 98/77 (Schaap) weliswaar niet in de overwegingen, maar wel in het dictum artikel 46 in zijn geheel noemt."

Het verwijzingsarrest is op 27 oktober 1978 ten Hove ingekomen.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door G. Mura, ten deze vertegenwoordigd door D. Rossini, directeur van de sociale dienst Patronato ACLI; de Italiaanse regering, ten deze vertegenwoordigd door haar ambassadeur A. Maresca als gemachtigde, bijgestaan door O. Fiumara, avvocato dello Stato; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door M. J. Jonczy als gemachtigde.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-gene-

raal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Samenvatting van de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Mura betoogt dat artikel 46, lid 1, van verordening nr. 1408/71 de mogelijkheid niet uitsluit bij de berekening van het pensioen volgens de samentellings- en proratiseringsregels artikel 46, lid 2, sub c, toe te passen. Immers:

— de tekst van de alinea sub c, laat geen twijfel bestaan over de toepasselijkheid van het gehele lid 2 van bedoelde bepaling op genoemde alinea;

— de alinea sub c, sluit logisch volkomen aan op de alinea's sub a en sub b, want zij beoogt:

  — de migrerende werknemer de volledige uitkering te waarborgen die krachtens de nationale wettelijke regeling verschuldigd is op basis van een maximale duur van verzekeringstijdvakken;

  — te voorkomen dat als gevolg van de gebezigde berekeningsmethode het bevoegde orgaan een uitkering zou moeten betalen die hoger is dan de volledige uitkering krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling.

Mura heeft in België gedurende elf jaar gewerkt en in Frankrijk gedurende vier jaar. Daar de maximumduur van de verzekeringstijdvakken die in België aanspraak geeft op het volledige mijnwerkerspensioen, is vastgesteld op tien jaar, kan de noemer van de breuk aan de hand waarvan het Belgische pensioen volgens artikel 46, lid 2, sub c, moet worden berekend, niet groter zijn dan 10. Maar omdat de breuk 11/10 ertoe zou leiden dat het Belgische orgaan een hogere uitkering zou moeten betalen dan in de Belgische regeling is voorzien, dient de door België verschuldigde uitkering te worden beperkt tot het bedrag van het volledige pensioen. Deze opvatting sluit aan bij de arresten in de zaken 24/75 (voornoemd) en 1/67 (Ciechelski, Jurispr. 1967, blz. 225).

De *Italiaanse regering* wijst erop dat uit 's Hofs jurisprudentie, zoals deze is bevestigd in de arresten 98/77 (Schaap, Jurispr. 1978, blz. 707) en 105/77 (Boerboom-Kersjes, Jurispr. 1978, blz. 717) volgt:

— dat bij ontbreken van een gemeenschappelijk stelsel van sociale zekerheid, de gemeenschapsvoorschriften door eenvoudige coördinatie van de verschillende nationale stelsels, met samentelling van de tijdvakken van verzekering, waarborgen dat een werknemer die achtereenvolgens of afwisselend in verschillende Lid-Staten heeft gewerkt, daardoor niet wordt beroofd van sociale uitkeringen die hij zou genieten wanneer hij steeds in dezelfde staat had gewerkt; daarentegen mogen deze bepalingen niet leiden tot vermindering of verlies van sociale uitkeringen die de werknemer verschuldigd zijn krachtens de nationale wettelijke regelingen alleen, buiten de toepassing van de gemeenschapsvoorschriften en de daarin vervatte samentellingsregels om;

— dat de gemeenschapsbepalingen niet in de plaats treden van de nationale regeling, die volledig van toepassing blijft, zowel wanneer zij een autonome uitkering toekent als wanneer zij deze vermindert (anti-cumulatieregel);

— dat de gemeenschapsregeling de werknemer in elk geval de gunstigste behandeling waarborgt: ofwel die welke voortvloeit uit de integrale toepassing van de nationale voorschriften, ofwel die welke voortvloeit uit de beginselen van samentelling en proratisatie overeenkomstig de bepalingen van verordening nr. 1408/71.

Tot deze samentellings- en proratisatieregels behoort die van artikel 46, lid 2, sub c, welke de werknemer het recht waarborgt op de uitkeringen die hij krachtens de nationale regeling heeft verkregen, met als enige beperking dat het bevoegde nationale orgaan nimmer een hogere uitkering verschuldigd is dan de volledige prestatie krachtens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling.

De Italiaanse regering meent derhalve dat het gestelde probleem niet moet worden opgelost door uitlegging van lid 1, tweede alinea, doch veeleer door in elk geval de regels van lid 2, in zijn geheel beschouwd, toe te passen en dan na te gaan wat voor de werknemer het gunstigst is. Volgens de Italiaanse regering kan niet worden tegengeworpen, dat de regels van lid 2 enkel rechtstreeks van toepassing zijn wanneer slechts met inachtneming van artikel 45 is voldaan aan de voorwaarden voor het verkrijgen van het recht op uitkeringen.

Artikel 46 bepaalt immers dat hetzij lid 1, hetzij lid 2 van toepassing is, naargelang al dan niet is voldaan aan bedoelde voorwaarden (behoudens, in het eerste geval, het correctief van de vergelijking bedoeld in lid 1, tweede alinea). Bovendien zou, ingeval van vermindering van een autonome nationale uitkering op grond van een nationale anti-cumulatieregel met het bedrag dat de werknemer in een andere Lid-Staat krachtens de gemeenschapsregeling ontvangt, de toepassing van de gemeenschapsregeling niet slechts geen enkel voordeel voor de betrokkene opleveren, doch juist nadelig voor hem kunnen zijn (opsplitsing van de volledige uitkering, minder gunstige wisselkoers, enz.). Daarom lijkt het juist om na te gaan of integrale toepassing van de samentellings- en proratisatieregels (dat wil zeggen alle regels bedoeld in artikel 46, lid 2), alsof er geen autonome nationale uitkering is, niet tot een voor de werknemer gunstiger resultaat leidt, waarvan hij zou kunnen profiteren.

De *Commissie* merkt in de eerste plaats op dat de betrokken Belgische regeling niet behoort tot het type bedoeld in artikel 46, lid 2, sub c, van verordening nr. 1408/71, waarin namelijk het plafond van de uitkering afhankelijk is van een maximum aantal verzekeringstijdvakken. Het Belgische pensioen echter wordt forfaitair toegekend aan arbeidsongeschikte werknemers die gedurende tien jaar in de mijnen werkzaam zijn geweest.

De Commissie constateert dat, wanneer men uitgaat van de letter van artikel 46, lid 1, men moet concluderen dat noch het in lid 2, sub c, vervatte correctief op de pro rataberekening, noch de sub d, bedoelde regels bij samenval van tijdvakken van toepassing zijn, wanneer het recht op uitkering uitsluitend krachtens de nationale wettelijke regeling is verkregen en de pro rataberekening wordt toegepast om het gunstigste bedrag te verkrijgen.

Waar evenwel het Hof in het arrest in zaak 22/77 van de „samentellings- en pro rataregeling" spreekt, zou men zich kunnen afvragen of het daarmee niet het gehele lid 2 van artikel 46 heeft bedoeld. Nu de Lid-Staten voortaan hun anti-cumulatiebepalingen kunnen toepassen, is het noodzakelijk het sub c, bedoelde correctief toe te passen, teneinde de termen van de vergelijking tussen de nationale uitkering en het pro rata niet te vervalsen.

Zonder dat de feiten in die zaken een dergelijk verschil rechtvaardigden, sprak het Hof in de arresten-Schaap en Boerboom-Kersjes van „het stelsel van artikel 46 van verordening nr. 1408/71". Het heeft blijkbaar verder willen gaan dan de samentellings- en proratisatieregeling en — indachtig de opmerkingen van advocaat-generaal *Warner* in diens conclusie — artikel 46 als geheel genoemd, teneinde ook lid 3 van het artikel in de termen van de vergelijking te betrekken.

Volgens de conclusie van advocaat-generaal Warner had het Hof beslist dat artikel 46, lid 3, enkel in zoverre onverenigbaar was met artikel 51 EEG-Verdrag, als het een vermindering van het bedrag van een uitsluitend krachtens de nationale wettelijke regeling verkregen uitkering voorschreef, maar had het niet verklaard dat artikel 46, lid 3, voor het overige niet geldig was. Volgens het betoog van de advocaat-generaal kwam het op twee onderscheiden beginselen aan:

— het beginsel dat artikel 51 EEG-Verdrag de Raad niet toestaat een migrerend werknemer rechten te ontnemen die hem door de nationale regelingen van de Lid-Staten zijn toegekend;

— het beginsel dat het gemeenschapsrecht voorrang heeft en dat een nationale regeling de werknemer geen rechten kan ontnemen die hij aan het gemeenschapsrecht ontleent.

Volgens de Commissie heeft een dergelijke toepassing van artikel 46, lid 3, niet tot doel om, zoals in voornoemde zaak-Petroni, tot een vermindering van de uitsluitend krachtens de nationale regeling verkregen uitkering te komen, doch om de migrerende werknemer de hoogste uitkering te kunnen geven waarop hij in een Lid-Staat hetzij bij toepassing van de nationale regeling, rekening houdend met de anti-cumulatiebepalingen, hetzij bij toepassing van het gemeenschapsrecht aanspraak kan maken. De migrerende werknemer heeft daarmee de garantie dat de vermindering van zijn uitkeringen, of dit nu geschiedt op basis van nationale anti-cumulatiebepalingen of van artikel 46, lid 3, niet kan leiden tot een lager bedrag dan het hoogste theoretische bedrag.

Mitsdien meent de Commissie dat de gestelde vraag kan worden beantwoord als volgt:

„Artikel 46, lid 2, sub c, van verordening nr. 1408/71 van de Raad, dat betrekking heeft op de regelingen waarin voor de berekening van de uitkering de duur van de verzekeringstijdvakken in aanmerking wordt genomen, is een integrerend bestanddeel van de samentellings- en proratisatieregeling, die ter zake van pensioenen in deze verordening is vervat.

Zolang een werknemer alleen krachtens de nationale wettelijke regeling een pensioen ontvangt, staat verordening nr. 1408/71 niet eraan in de weg, dat de na-

tionale wettelijke regeling, daaronder begrepen de nationale anti-cumulatiebepalingen, volledig op hem wordt toegepast, met dien verstande evenwel dat, wanneer de toepassing van die nationale wettelijke regeling minder gunstig blijkt dan het stelsel van artikel 46 van verordening nr. 1408/71, de bepalingen van artikel 46, leden 2 en 3, toepassing moeten vinden, teneinde de werknemer de hoogste uitkering te kunnen geven waarop hij hetzij uit hoofde van de nationale wettelijke regeling, hetzij uit hoofde van het gemeenschapsrecht aanspraak kan maken".

III — Mondelinge behandeling

Het Pensioenfonds, ten deze vertegenwoordigd door S. Yanick, advocaat te Bergen; Mura, ten deze vertegenwoordigd door D. Rossini, directeur van de sociale dienst van de Patronato ACLI; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur M. J. Jonczy als gemachtigde, hebben ter terechtzitting van 22 maart 1979 mondelinge opmerkingen gemaakt.

Het Pensioenfonds heeft twee argumenten aangevoerd die zouden verklaren waarom het arrest in zaak 22/77 alleen spreekt over artikel 46, lid 1, dat zelf enkel verwijst naar lid 2, sub a en b:

— in de eerste plaats is in het geval Mura lid 2, niet rechtstreeks van toepassing, omdat de betrokkene in België een volledig invaliditeitspensioen heeft verkregen, uitsluitend op basis van de in dit land vervulde verzekeringstijdvakken; artikel 46, lid 2, speelt dus alleen een rol bij de in lid 1, sub 2, bedoelde vergelijking;

— in de tweede plaats kan lid 2, sub c, in casu geen toepassing vinden, omdat de Belgische wettelijke regeling niet behoort tot het in die bepaling bedoelde type; de alinea sub c, heeft immers betrekking op regelingen die een maximumverzekeringsperiode kennen, terwijl de Belgische pensioenregeling voor mijnwerkers een minimumperiode kent.

Met twee op het geval Mura gelijkende voorbeelden tracht het Pensioenfonds aan te tonen dat toepassing van de Belgische wetgeving op een werknemer die een invaliditeitsuitkering geniet, niet per se tot een ongunstiger resultaat behoeft te leiden dan toepassing aan de gemeenschapsregeling.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 4 april 1979 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij arrest van 13 oktober 1978, ingekomen ten Hove op 27 oktober daaropvolgende, heeft het Arbeidshof te Bergen krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een vraag gesteld over de uitlegging van artikel 46, leden 1 en 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1971, blz. 2).

2 Deze vraag is gerezen in een geschil over de berekening door het bevoegde Belgische orgaan van het invaliditeitspensioen van een Italiaans onderdaan, geïntimeerde in het hoofdgeding, die eerst van 1958 tot 1962 in Frankrijk en vervolgens van 1962 tot 1973 in België als mijnwerker werkzaam is geweest en in laatstgenoemd jaar arbeidsongeschikt is geworden.

3 Deze werknemer voldeed in België aan de in de Belgische wettelijke regeling gestelde voorwaarde voor het verkrijgen van recht op een invaliditeitspensioen krachtens de regeling voor mijnwerkers, te weten een werkzaamheid van tenminste tien jaar in de mijnen. Om in Frankrijk recht op uitkering te krijgen, moest hij zich daarentegen beroepen op artikel 45 van verordening nr. 1408/71; voor de berekening van deze uitkering werden de in de beide Lid-Staten daadwerkelijk vervulde tijdvakken samengeteld en werd de Franse uitkering pro rata parte berekend. Met toepassing van de nationale anti-cumulatiebepalingen en van artikel 46, lid 3, van verordening nr. 1408/71 heeft het bevoegde Belgische orgaan, het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers, daarop van het invaliditeitspensioen het bedrag van de pro rata berekende Franse uitkering afgetrokken en betrokkene om terugbetaling van het teveel ontvangene verzocht.

4 In het kader van hetzelfde hoofdgeding heeft het Arbeidshof te Bergen in een eerste arrest van 21 januari 1977 krachtens artikel 177 EEG-Verdrag het Hof gevraagd, of artikel 12 van verordening nr. 1408/71, dat cumulatie van uitkeringen toelaat, voorrang heeft boven nationale anti-cumulatieregels, ingeval de migrerende werknemer als gevolg van de communautaire regels wordt bevoordeeld boven de niet-migrerende werknemer.

5 Bij arrest van 13 oktober 1977 (zaak 22/77, Jurispr. 1977, blz. 1699), heeft het Hof deze vraag aldus beantwoord:

„Zolang een werknemer alleen krachtens de nationale wettelijke regeling een pensioen ontvangt, staan de bepalingen van verordening nr. 1408/71 niet eraan in de weg dat de nationale wettelijke regeling, waaronder de nationale anti-cumulatiebepalingen, integraal op hem worden toegepast, met dien verstande dat wanneer de toepassing van deze nationale wettelijke regeling minder gunstig blijkt dan die van de samentellings- en pro rataregeling, deze laatste ingevolge artikel 46, lid 1, van verordening nr. 1408/71 toepassing moet vinden".

6 Het Arbeidshof te Bergen, dat de door het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers geuite twijfel inzake de uitlegging van artikel 46 van verordening nr. 1408/71 deelde, heeft zich ten tweeden male tot het Hof gewend met de volgende vraag:

„... of artikel 46, lid 1, tweede alinea, de toepassing van artikel 46, lid 2, sub c, uitsluit; deze vraag doet zich a fortiori voor, nu het Hof van Justitie in het arrest van 14 maart 1978 in zaak 98/77 (Schaap) weliswaar niet in de overwegingen, maar wel in het dictum artikel 46 in zijn geheel noemt".

7 Om deze vraag te kunnen beantwoorden, dienen vooreerst de bepalingen van verordening nr. 1408/71 te worden onderzocht.

8 Artikel 46 van deze verordening bevat de bepalingen die gelden bij de vaststelling van ouderdomsuitkeringen aan werknemers die aan de wettelijke regeling van twee of meer Lid-Staten onderworpen zijn geweest. Bij de vaststelling van invaliditeitsuitkeringen aan werknemers die achtereenvolgens of afwisselend onderworpen zijn geweest aan de wettelijke regelingen van twee of meer Lid-Staten, waarvan er tenminste één niet behoort tot het type waarbij het bedrag van de uitkeringen onafhankelijk is van de duur van de tijdvakken van verzekering of woonplaats, zijn ingevolge artikel 40, lid 1, de bepalingen van artikel 46 van overeenkomstige toepassing.

9 Volgens artikel 46 wordt „het theoretische bedrag" van de uitkering berekend door het orgaan van elk der Lid-Staten aan de wettelijke regeling waarvan de betrokken werknemer onderworpen is geweest. Het theoretische bedrag is het bedrag waarop de werknemer aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering of woonplaats die hij heeft vervuld krachtens de wettelijke regelingen van de Lid-Staten waaraan hij onderworpen is geweest, in de betrokken Lid-Staat en krachtens de door het bevoegde orgaan op het tijdstip van vaststelling van de uitkering toegepaste wettelijke regeling waren vervuld. Indien volgens deze wettelijke regeling het bedrag van de uitkering onafhankelijk is van de duur van de tijdvakken van verzekering of woonplaats, wordt dit bedrag als het theoretische bedrag aangemerkt.

10 Het „werkelijke bedrag" van de uitkering wordt als volgt berekend. Het bevoegde orgaan van elk der Lid-Staten, aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer onderworpen is geweest en waar hij voldoet aan de voorwaarden

voor verkrijging van recht op uitkering zonder dat ingevolge artikel 45 rekening moet worden gehouden met krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat vervulde tijdvakken van verzekering of woonplaats, bepaalt overeenkomstig de door hem toegepaste wettelijke regeling het uitkeringsbedrag dat overeenkomt met de totale duur der krachtens die regeling in aanmerking te nemen tijdvakken van verzekering of woonplaats. Het berekent eveneens het uitkeringsbedrag dat wordt verkregen door toepassing van de bepalingen van artikel 46, lid 2, sub a en b, dat wil zegen het stelsel van samentelling en pro rataberekening. Alleen het hoogste bedrag wordt in aanmerking genomen (lid 1). Het bevoegde orgaan van elk der Lid-Staten aan de wettelijke regeling waarvan de werknemer onderworpen is geweest, past de in artikel 46, lid 2, omschreven procedure van samenstelling en proratisatie toe, indien aan de voorwaarden ter verkrijging van het recht op uitkering eerst is voldaan indien de bepalingen van artikel 45 in aanmerking worden genomen (lid 2, sub a en b, van artikel 46). Door de proratisatieprocedure kan een „werkelijk bedrag" op basis van het theoretische bedrag worden vastgesteld, overeenkomstig de verhouding tussen de duur van de tijdvakken van verzekering of woonplaats, die vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis zijn vervuld krachtens de door het bevoegde orgaan toegepaste wettelijke regeling, en de totale duur van de tijdvakken van verzekering of woonplaats, die vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wettelijke regelingen van alle betrokken Lid-Staten zijn vervuld.

11 Volgens artikel 46, lid 3, eerste alinea, heeft de werknemer recht op de som van de werkelijke uitkeringsbedragen die overeenkomstig bovengenoemde bepalingen zijn berekend, tot maximaal het hoogste van de theoretische bedragen. Artikel 46, lid 3, tweede alinea, bepaalt echter dat, voor zover het in de voorafgaande alinea bedoelde bedrag wordt overschreden, ieder orgaan dat lid 1 toepast, zijn uitkering corrigeert met een bedrag dat overeenkomt met de verhouding tussen het bedrag van de betrokken uitkering en de som van de overeenkomstig artikel 46, lid 1, vastgestelde uitkeringen.

12 In het arrest van 21 oktober 1975 (zaak 24/75, Petroni, Jurispr. 1975, blz. 1149) heeft het Hof voor recht verklaard, dat artikel 46, lid 3, onverenigbaar is met artikel 51 EEG-Verdrag, voor zover het cumulatie van twee, in verschillende Lid-Staten verkregen uitkeringen beperkt door verlaging van het bedrag van een uitsluitend onder de nationale wetgeving verkregen uitkering. In latere arresten met name dat van 13 oktober 1977, gewezen in het kader van hetzelfde hoofdgeding als het onderhavige arrest, alsmede in het arrest van 14 maart 1978 (zaak 98/77, Schaap, Jurispr. 1978, blz. 707), heeft het

Hof gepreciseerd dat, wanneer integrale toepassing van uitsluitend de nationale wettelijke regeling als gevolg van de nationale anti-cumulatiebepalingen minder gunstig blijkt voor de werknemer dan toepassing van de door de Raad in verordening nr. 1408/71 vastgestelde bepalingen, deze laatste toepassing moeten vinden.

13 Hieruit volgt dat in dat geval de bepalingen van artikel 46 van de verordening integraal moeten worden toegepast.

Kosten

14 De kosten door de Italiaanse regering en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof ge-
15 maakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de bij arrest van 13 oktober 1978 van het Arbeidshof te Bergen gestelde vragen, verklaart voor recht:

Ingeval de bepalingen van artikel 46 van verordening nr. 1408/71 voor de werknemer gunstiger zijn dan de bepalingen van de nationale wette-

lijke regeling krachtens welke hij een pensioen ontvangt, moeten de bepalingen van dat artikel integraal worden toegepast.

Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op zestien mei negentienhonderdnegenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De waarnemend president

J. Mertens de Wilmars
president van de Eerste Kamer

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL J.-P. WARNER VAN 4 APRIL 1979 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

In de zaak waarin ik heden heb te concluderen, vraagt het Arbeidshof te Bergen voor de tweede keer om een prejudiciële beslissing. De eerste keer (zaak 22/77) heeft het Hof arrest gewezen op 13 oktober 1977 (Jurispr. 1977, blz. 1699).

Zoals u weet was de toedracht der feiten als volgt.

De heer Mura, geboren op 28 oktober 1937, is ongeveer vier jaar, van 1957 tot 1962, in Frankrijk en gedurende elf jaar, van 1962 tot 1973, in België mijnwerker geweest. Daarna werd hij invalide.

In België geldt terzake de regeling inzake invaliditeitsuitkeringen voor mijnwerkers, waarvan de uitvoering is opgedragen aan het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers (hierna: het Pensioenfonds). De hoofdzaken van de regeling zijn te vinden in het Koninklijk Besluit van 19 november 1970 (Belgisch Staatsblad van 26. 11. 1970).

Volgens artikel 1 van dat Koninklijk Besluit heeft een mijnwerker recht op invaliditeitspensioen wanneer hij, na tenminste tien jaar dienst in de mijnen, ongeschikt wordt om normale werkzaamheden te verrichten. In artikel 4 wordt het jaarlijks pensioen vastgesteld op een bedrag in Belgische franken, dat enkel verschilt naarge-

1 — Vertaald uit het Engels.